

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1315/2025. számú ügyben
végrehajtási eljárásban érvényesített követelés elévülésének
vizsgálatával összefüggésben

Előadó: dr. Szabó Gergely

Érintett szerv: önálló bírósági végrehajtó

2025.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-1315/2025. számú ügyben**

Előadó: dr. Szabó Gergely

Az eljárás megindítása

Egy magánszemély fordult beadványával Hivatalomhoz, amelyben a vele – mint adóssal – szemben kezdeményezett végrehajtási eljárással összefüggésben fogalmazta meg aggályait. Kifogásolta, hogy a végrehajtási eljárás keretében érvényesített követelés (távközlési díjtartozás) elévülésére történő hivatkozását nem vették megfelelően figyelembe.

Erre figyelemmel az ügyben vizsgálatot indítottam, amely során megkerestem az ügyben eljáró önálló bírósági végrehajtót (a továbbiakban: Végrehajtó), valamint a Magyar Bírósági Végrehajtói Kart (a továbbiakban: MBVK).

Az érintett alaptörvényi rendelkezés

- A jogállamiság elve: „*Magyarország független, demokratikus jogállam.*” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

Az alkalmazott jogforrás

- A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.)

A megállapított tényállás

I. Az érintettek nyilatkozatai

1.1. A panaszos kifogásolta, hogy a vele szemben folytatott végrehajtás keretében a bankszámláira inkasszót rendeltek el a végrehajtási eljárás tárgyát képező 2013-as távközlési követelésre hivatkozva. Panaszos hivatkozott ugyanakkor arra, hogy az elévülési idő távközlési szolgáltatások díjtartozásai esetén egy év.¹

A panaszos előadása szerint a végrehajtási eljárásról 2021-ben értesült először, egy gépjárműre vezetett ingóvégrehajtás kapcsán. Ezt követően – előadása szerint – hosszú időn keresztül semmilyen további intézkedés nem történt, majd négy év elteltével, számára váratlanul, előzetes értesítés nélkül került sor a Végrehajtó által benyújtott hatósági átutalási megbízás kibocsátására. Panaszos álláspontja szerint a követelés már 2021-ben már elévültnek minősült, illetve az inkasszó időpontjában is az volt. Panaszos előadása szerint az elévülésre az inkasszó megszüntetése érdekében a végrehajtói irodához benyújtott iratban hivatkozott, azonban a Végrehajtó nem járt el megfelelő módon az elévüléssel kapcsolatos felvetésének kezelése iránt.

A végrehajtást erre tekintettel szabálytalannak tartotta.

¹ Ezen panaszosi előadás, annak tartalma szerint, érdemben az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 143. § (2) bekezdésére történő hivatkozásként volt azonosítható: „Az előfizetői szerződésekből eredő polgári jogi igények egy év alatt évülnek el, amelyet az (1) bekezdés szerinti esetekben a késedelem, illetve a hibás teljesítés bekövetkeztétől kell számítani.”

1.2. Az ügyben eljáró Végrehajtó – megkeresésekre – álláspontját az alábbiak szerint fejtette ki.

Tárgyi ügyben 2021.07.21-én az adós (jelen ügy panaszosa) gépjárművének lefoglalása került sor, mely intézkedéssel szemben az adós az MBVK felé 2021.07.27-én panaszbeadvánnyal élt. Ezen, az MBVK által végrehajtási kifogásként értékelt beadvány alapján a végrehajtói iroda 2021.08.12-én intézkedett a Vht. 41.§ szerinti eljárás lefolytatása, valamint 2021.08.17-én az adósi beadványnak kifogásként a végrehajtást foganatosító bíróság részére történő megküldése iránt.

A végrehajtást foganatosító bíróság az adós beadványa kapcsán végzésében arról tájékoztatta az adóst, hogy a beadványa alapján a Végrehajtó intézkedett a Vht. 41.§ szerinti eljárás lefolytatása iránt, tájékoztatta továbbá a végrehajtás megszüntetése iránti per megindításának lehetőségéről.

A végrehajtás Vht. 82/A.§ (6) bekezdése szerinti megszüntetésére annak okán nem került sor, hogy a végrehajtást foganatosító bíróság által következetesen alkalmazott gyakorlat szerint a végrehajtás megszüntetésére a hivatkozott jogszabályhely alapján kizárólag abban az esetben van lehetőség, amennyiben a végrehajtási kérelem kizárólag az adós rendelkezése alatt álló, pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtására irányul. Mivel a végrehajtható okiratok alapján a végrehajtást kérő adós bárhol fellelhető vagyona tekintetében kérte a végrehajtás lefolytatását, a végrehajtás Vht. 82/A.§ (6) bekezdése alapján történő megszüntetése iránt nem lehetett intézkedni.

Tekintettel arra, hogy a végrehajtást kérő az adós elévülési kifogása ellenére a követelését továbbra is fenntartotta, a Végrehajtó a végrehajtást kérő nyilatkozatát azzal a tájékoztatással küldte meg az adós részére, hogy a nyilatkozatban foglaltak alapján a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt peres eljárást kezdeményezhet. Ez az írat az adós részére 2021.11.29-én joghatályosan kézbesítésre került.

Az adós egy további iratban már ekkor (2021-ben) tájékoztatást kapott arról, hogy a végrehajtási jog elévülése tárgyi, telefonszolgáltatási szerződésből eredő díjkövetelés iránti ügyben hivatalból nem vehető figyelembe, továbbá (ismételten) arról is, hogy a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt peres eljárást kezdeményezhet.

A Végrehajtó jelen eljárás keretében is hivatkozott arra, hogy a Vht. 57.§ (2) bekezdése szerint a végrehajtási jog elévülését általában kérelemre kell figyelembe venni; hivatalból akkor vehető figyelembe, ha az alapjául szolgáló követelés elévülését is hivatalból kell figyelembe venni. Tekintettel arra, hogy az elévülés hivatalból történő figyelembevételére kizárólag a tartásdíj, életjáradék, baleseti járadék, munkaviszonnyal kapcsolatos igényekből származó követelések esetében van lehetőség, a tárgyi, telefonszolgáltatási szerződésből eredő díjkövetelés iránti végrehajtási ügyben a Végrehajtó, álláspontja szerint, hivatalból nem vizsgálhatta, hogy a követelés, illetve a végrehajtási jog elévült-e. Mivel pedig az adós 2021.07.27-én kelt beadványában szereplő elévülési kifogása alapján lefolytatott Vht. 41.§ szerinti eljárás során a végrehajtást kérő a végrehajtási jog elévülését nem ismerte el és az adós a többszöri tájékoztatás ellenére a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránt peres eljárást nem kezdeményezett, a végrehajtási eljárás ekkor nem fejeződött be.

A Végrehajtó előadta továbbá, hogy eljárási kötelezettsége okán az eljárás folytatása iránt kellett intézkednie, ennek keretében adós bankszámláinak terhére 2025.01.29-én hatósági átutalási megbízások kiadására került sor. Adós a hatósági átutalási megbízások kiadását követően a MBVK felé 2025.01.30-án panaszbeadványt, a végrehajtói iroda részére pedig 2025.02.03-án elévülési kifogást is tartalmazó beadványt terjesztett elő.

A Végrehajtó tájékoztatásában kitért arra, hogy az adós végrehajtási kifogásnak minősülő nyilatkozatai betérjesztésre kerültek a végrehajtást foganatosító bíróság részére, és ezen intézkedésről adós tájékoztatást kapott.

A végrehajtói iroda részére megküldött, 2025.02.03-án kelt, elévülési kifogást is tartalmazó adósi beadvány alapján továbbá a Vht. 41. § szerinti eljárás lefolytatása iránt 2025.02.04-én a Végrehajtó ismételten intézkedett.

Mivel a végrehajtást kérő a Vht. 41.§ szerinti eljárás során tett, 2025.03.11-én kelt nyilatkozatában adós elévülési kifogását nem vitatta (és a végrehajtói felhívásban megjelölt összeget megfizette), a végrehajtási eljárás a Vht. 41.§ (2) bekezdése értelmében befejeződött. Az adós bankszámláinak terhére kiadott hatósági átutalási megbízások eredményeként a végrehajtói iroda letéti számlájára 2025.02.27-én befolyt 4.494,-Ft adós részére történő visszautalása iránt 2025.03.24-én intézkedtek. Mindezekről az adóst, az MBVK-t, valamint a végrehajtást foganatosító bíróságot tájékoztatták.

1.3. A panasz kapcsán felmerült, a joggyakorlattal kapcsolatos kérdésben tájékoztatást kértem az MBVK-tól arra vonatkozóan, hogy a végrehajtói gyakorlatban hogyan történik, illetve milyen speciális kérdéseket vet fel a Vht. 82/A. § (6) bekezdése, illetve 41. § rendelkezéseinek együttes alkalmazása, a követendő eljárásrend megválasztása. Tájékoztatást kértem különösen annak kérdésében, hogy – az MBVK álláspontja és jogi levezetése szerint – mi a végrehajtó által követendő eljárás olyan esetben, amikor a végrehajtás nem korlátozódik kizárólag pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtására, azonban az adós specifikusan (illetve kifejezetten) bankszámlára vezetett inkasszó kapcsán hivatkozik elévülésre.

Az MBVK hivatalvezetője válaszában kitért arra, hogy a Vht. 82/A. § (6) bekezdése értelmében, ha az adós elévülésre hivatkozik, a végrehajtó beterjeszti az iratokat a végrehajtást foganatosító bírósághoz, amely elévülés esetén a végrehajtást végzéssel megszünteti. Az elévülés bejelentése önmagában azonban nem mentesíti a pénzforgalmi szolgáltatót a megbízás teljesítésének kötelezettsége alól.

Az MBVK tájékoztatás a bírói joggyakorlat köréből utalt a BDT 2018.3875 számú döntvényre, ami kimondja, hogy ha az adós a végrehajtási jog elévülésére hivatkozik, a végrehajtást foganatosító bíróság kérelemre – elévülés esetén – csak a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtása (végrehajtói inkasszó) vonatkozásában szüntetheti meg a végrehajtást. Minden más esetben az adós a végrehajtási jog elévülésére alapított igényét végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben érvényesítheti.

A végrehajtás megszüntetésére tehát a Vht. 82/A. § (6) bekezdése alapján abban az esetben van lehetőség az MBVK vélemény szerint, amennyiben a végrehajtási kérelem kizárólag az adós rendelkezése alatt álló, pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtására irányul.

Az MBVK tudomása szerint ugyanakkor a bírói gyakorlat sem egységes és következetes a Vht. 82/A. § (6) bekezdés alkalmazását illetően, mivel egyes bíróságok az előzőektől eltérően járnak el, és az adós teljes vagyonára elrendelt kielégítési végrehajtás esetén is megszüntetik a végrehajtást a hatósági átutalási megbízás tekintetében.

Az MBVK hivatalvezetője szerint a fentiekben előadottak alapján az adós teljes vagyonára elrendelt kielégítési végrehajtás esetében az elévülést az általános Vht. szabályokkal összhangban kell értelmezni, ezért a végrehajtó – amennyiben az adós a Vht. 82/A. § (6) bekezdése szerint elévülésre hivatkozik – beterjeszti az iratokat a végrehajtást foganatosító bírósághoz és ezzel egyidejűleg a Vht. 41. § szerinti eljárást is lefolytatja.

A Vht. 41. § (1) bekezdés szerint lefolytatott eljárás eredményeként pedig, ha a végrehajtást kérő az adós elévülési kifogását nem vitatja vagy elismeri a végrehajtási eljárás megszűnik, amennyiben a végrehajtási költségek megfizetésére is sor kerül. Amennyiben viszont a végrehajtást kérő vitatja az elévülés bekövetkeztét, abban az esetben az adós végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert indíthat.

II. A vizsgálat megállapításai - előkérdésekben

2.1. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) határozza meg.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint az Ajbt.-ben e bekezdés alatt felsorolt valamely szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 2. § (2) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa javaslatot tehet az alapvető jogokat érintő jogszabályok módosítására, illetve megalkotására. Az Ajbt. 37. § értelmében, ha az alapvető jogok biztosa álláspontja szerint a visszásság valamely jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz felesleges, nem egyértelmű vagy nem megfelelő rendelkezésére, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, a visszásság jövőbeni elkerülése érdekében javasolhatja a jogalkotásra vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnél jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz módosítását, hatályon kívül helyezését vagy kiadását, illetve a jogszabály előkészítőjénél jogszabály előkészítését.

Ezen törvényi rendelkezéseket is figyelembe véve, a preventív alapjogvédelemre hangsúlyt helyező ombudsmani gyakorlat alapján az alapvető jogok biztosa mandátuma keretei között marad akkor, ha az alapjogi aspektusú vizsgálatához nélkülözhetetlen módon, éppen a konkrét alapjogsérelem és ezen alapuló panaszok hatékony megelőzése érdekében áttekinti a releváns jogi szabályozást, feltérképezi és jelzi a szabályozást kibocsátó, illetve előkészítő szervek irányába a normaszöveggel kapcsolatban felmerülő alapjogi, alkotmányossági aggályokat.

Az Ajbt. 18. § (3) bekezdés e) pontja szerint az alapvető jogok biztosa nem vizsgálhatja a bíróság tevékenységét. Az Ajbt. 18. § (7) bekezdése értelmében továbbá az alapvető jogok biztosa nem járhat el olyan ügyben, amelyben a határozat ellen közigazgatási per indult, vagy amelyben jogerős bírósági határozat született.

2.2. Az érintett alapvető jogok tekintetében

2.2.1. Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi teszteket.

Így jelen ügyben is elvi megállapításaim megfogalmazása, az alapjogok és az alkotmányos elvek jelen ügyben releváns szempontok szerinti értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybírósági döntés megszületéséig – irányadónak tekintem az Alkotmánybíróság által mind az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően, mind az azt követően meghozott határozataiban, azok indokolásában kifejtett megállapításokat, következtetéseket.

2.2.2. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam.*

Az Alkotmánybíróság a 22/2018. (XI.20.) számú AB határozatában erősítette meg a jogbiztonság elvének értelmezésére vonatkozó következetes gyakorlatát a tekintetben, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a *jogbiztonság*. Ezt az Alkotmánybíróság legújabb gyakorlatában is hangsúlyozza [24/2022. (X. 26.) AB határozat].

A jogbiztonság az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek és a norma címzettjei számára is értelmezhetők és követhetők legyenek [3071/2019. (IV. 10.) AB határozat, 3003/2021. (I. 14.) AB határozat]. A jogalanyoknak tényleges lehetőséget kell biztosítani arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz igazíthassák, ehhez pedig az szükséges, hogy a jogszabály szövege a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon [20/2020. (VIII. 4.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság az 1/2024. (I. 9.) AB határozatában, következetes gyakorlatával összhangban, hangsúlyozta, hogy a testület alapvető megközelítése szerint *az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak.*²

III. A vizsgálat megállapításai – az ügy érdemében

3.1. Az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések

A Vht. jelen ügy megítélése szempontjából releváns főbb rendelkezései:

Vht. 41. § (1) Ha az adós okirattal valószínűsítette, hogy a végrehajtandó követelés alaptalan, azt már teljesítették, vagy egyébként megszűnt, vagy arra hivatkozik, hogy a követelés, illetve a végrehajtási jog elévült, a végrehajtó a bizonyítékra utalva felhívja a végrehajtást kérőt, hogy 15 napon belül nyilatkozzon a követelés fennállásáról, egyúttal az adóstól felvett összegből a 34. § (5) bekezdésében említett összegeket fizesse be a megfelelő számlára, illetve fizesse meg a végrehajtónak. A végrehajtást kérőt figyelmeztetni kell a (3) bekezdés szerinti jogkövetkezményekre.

(2) Ha a végrehajtást kérő az adós (1) bekezdés szerinti állítását elismerte, és a felhívásban megjelölt összegeket megfizette, a végrehajtási eljárás befejeződött.

(3) Ha a végrehajtást kérő elmulasztotta a nyilatkozatot, vagy elismerte ugyan az adós állítását, de a felhívásban megjelölt összegeket nem fizette meg, a végrehajtó az ügyet beterjeszti a végrehajtást fogatosító bírósághoz. A végrehajtás megszüntetésének ebben az esetben nincs helye. Ha a befizetés nem történt meg, a bíróság végzéssel kötelezi a végrehajtást kérőt a 34. § (5) bekezdésében említett összegek megfizetésére akkor is, ha őt költségkedvezmény illeti meg. A végrehajtó a végzésben feltüntetett összegek behajtására folytatja az eljárást.

(4) Az (1)–(3) bekezdést megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha a követelés csak részben alaptalan, részben szűnt meg vagy az elévülés csak részben következett be.

(5) Ha a végrehajtást kérő az adós (1) bekezdés szerinti állítását nem ismerte el, az adós a végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránt pert indíthat.

² Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint ugyanakkor önállóan is alapot ad alkotmányjogi panasz benyújtására a jogbiztonság sérelme körében a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának, illetve a kellő felkészülési idő biztosításának sérelme.

A végrehajtó intézkedése a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtás alá vonása iránt

Vht. 82/A. § (1) A pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, az adós rendelkezése alatt álló, a 7. § (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott összeg – ideértve a nem pénzforgalmi számlán kezelt összegeket is – végrehajtás alá vonása iránt a végrehajtó a végrehajtói letéti számla javára benyújtott hatósági átutalási megbízással (e §-ban a továbbiakban: megbízás) intézkedik. Az adós pénzforgalmi szolgáltatója (e §-ban a továbbiakban: pénzforgalmi szolgáltató) a végrehajtó intézkedésének megfelelően köteles a fizetési számla mentesnek minősülő összeget meghaladó egyenlegéből a megbízásban megjelölt követelés összegét a végrehajtói letéti számlára átutalni.

[...]

(6) Ha az adós elévülésre hivatkozik, a végrehajtó beterjeszti az iratokat a végrehajtást foganatosító bírósághoz, amely elévülés esetén a végrehajtást végzéssel megszünteti. Az elévülés bejelentése nem mentesíti a pénzforgalmi szolgáltatót a megbízás teljesítésének kötelezettsége alól.

3.2. Megállapítások a Végrehajtó eljárásával összefüggésben

Az a kérdés, hogy a Végrehajtó eljárása – a Vht. rendelkezései szempontjából – *jogszerűnek* minősült-e, elmulasztott-e bármely intézkedést stb., a jelen esetben a benyújtott végrehajtási kifogásra tekintettel *bíróági eljárás* tárgya. Figyelemmel a bírói függetlenség elvére és a bírói hatáskör elvonásának tilalmára [vö. az Ajbt. 18. § (3) bekezdés e) pontja, valamint az Ajbt. 18. § (7) bekezdése³], figyelemmel továbbá az ombudsmani jogvédelem szubszidiárius jellegére, az alapvető jogok biztosja eljárásának e tekintetben jelen esetben nincs helye.

A teljesség kedvéért indokolt kitérni az alábbiakra. Az alapvető jogok biztosához benyújtott panasz fő tartalma szerint annak megállapítására irányult, hogy tévesen járt el a Végrehajtó, amikor nem intézkedett automatikusan a végrehajtás – elévülés miatti – megszüntetése iránt. Ebben a körben a bírói hatáskör sérelme nélkül is rögzíthető, hogy a végrehajtási eljárás jelen esetben az adós elévülési hivatkozására figyelemmel – a Vht. 41. § szerinti eljárás lefolytatását követően, a végrehajtást kérő nyilatkozatásra tekintettel – ténylegesen befejeződött, és az ügy megfelelően rendezésre került. *A jelen ügy panaszosát a rendelkezésre álló adatok szerint – függetlenül a Végrehajtó tevékenységének egyébkénti megítélésétől – a Végrehajtó eljárásának eredményeként nem érte olyan szintű sérelem, amely alapvető jog érvényesülésével összefüggésben álló visszásságnak minősülne.*

Az ügy vizsgálata keretében ugyanakkor felmerült az is, hogy megfelelő-e a Végrehajtó eljárásának kereteit rendező jogi szabályozás a tekintetben, hogy egyértelműen rögzíti-e a végrehajtó eljárási kötelezettségeit olyan esetben, amikor az adós elévülésre hivatkozik.

3.3. Megállapítások a szabályozás alkotmányossági megfelelése tekintetében

3.3.1. Arra az esetre nézve, ha az adós egy, a végrehajtóhoz benyújtott iratban – a követelés, illetve a végrehajtási jog tekintetében – elévülésre hivatkozik, a Vht. *két, eltérő eljárásrendet* állít fel.

Az általánosan alkalmazandó szabályokat a Vht. 41. § tartalmazza. Ezen rendelkezések alapján

- első lépésként a végrehajtó köteles felhívni a végrehajtást kérőt, hogy 15 napon belül nyilatkozzon a követelés fennállásáról;
- amennyiben a végrehajtást kérő az adós elévülési hivatkozását elismeri (és a szükséges összegeket megfizette), a végrehajtási eljárás befejeződött;

³ Ld. jelen jelentés 2.1. pontja

- a végrehajtást kérő az adós állítását nem ismeri el, az adós a végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránt pert indíthat;
- a végrehajtó kizárólag akkor terjeszti be maga bíróság elé az ügyet, amennyiben a végrehajtást kérő elmulasztotta a nyilatkozatot, vagy elismerte ugyan az adós állítását, de a felhívásban megjelölt összegeket nem fizette meg (a végrehajtás megszüntetésének ebben az esetben nincs helye).

Speciális szabályokat tartalmaz a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtás alá vonása, a Vht. 82/A. § (1) bekezdése szerinti inkasszó esetére a Vht. 82/A. § (6) bekezdése. Ilyen esetre nézve, az elévülési hivatkozás tekintetében az irányadó rendelkezések

- a végrehajtó részére a végrehajtást kérő nyilatkoztatását *nem* írják elő;
- előírják viszont azon kötelezettséget, hogy a végrehajtó minden esetben beterjeszti az iratokat a végrehajtást foganatosító bírósághoz (amely elévülés esetén a végrehajtást végzéssel szünteti meg).

A két eljárásrend nyilvánvalóan eltérő abban a tekintetben, hogy melyek a *végrehajtó* konkrét kötelezettségei a beérkezett iratok alapján, valamint jelentősen eltérő az *adós* helyzete, hogy szükséges-e külön pert indítania az elévülés megállapítása és erre tekintettel a végrehajtás megszüntetése iránt (a Vht. 41. § szerinti eljárásrendben sok esetben igen, a Vht. 82/A. § szerinti eljárásrendben soha). Ugyanakkor a Vht. 41. § szerinti eljárásrend az adósra nézve kedvezőbb is lehet, amennyiben a végrehajtás rövid úton, bárminemű bírói eljárás nélkül befejeződhet (a végrehajtást kérő elismerése esetén – mint ez 2025-ben a jelen eljárás tárgyát képező ügyben is történt).

Nagy jelentőségű körülmény továbbá, hogy a Vht. 82/A. § szerinti eljárásrendben minden esetben a végrehajtást foganatosító bíróság jár el. Ezzel szemben a Vht. 41. § szerinti eljárásrendben a végrehajtás-megszüntetési, illetve korlátozási per tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) alapján illetékességgel és hatáskörrel rendelkező bíróság jár el.

3.3.2. Evidens módon felmerülő kérdés, hogy mely esetekben alkalmazandó a Vht. 41. § szerinti és mely esetekben a Vht. 82/A. § (6) bekezdése szerinti eljárásrend.

Ezzel kapcsolatban az MBVK hivatkozott a BDT 2018.3875 számú döntvényre, amely a Fővárosi Ítéltábla 2201-3.Pkf.27.018/2017/2. sz. határozatának közzétett verziója. A közzétett indokolásban foglaltak szerint:

„A Vht. 57. § (1) bekezdése alapján a végrehajtási jog a végrehajtandó követeléssel együtt évül el. A Vht. 57. § (2) bekezdése értelmében a végrehajtási jog elévülését általában kérelemre kell figyelembe venni; hivatalból akkor vehető figyelembe, ha az alapjául szolgáló követelés elévülését is hivatalból kell figyelembe venni. A végrehajtást foganatosító bíróság az adós kérelmére az elévülés folytán szükséges határozatot a Vht. 82/A. § (6) bekezdése alapján végrehajtói inkasszó esetén hozhat, és a végrehajtást – elévülés esetén – végzéssel megszüntetheti. Egyéb esetben a végrehajtást foganatosító bíróságnak nincs jogszabályi felhatalmazása arra, hogy az adós kérelmére a végrehajtási jog elévülését megállapítsa és erre tekintettel a végrehajtást megszüntesse.”

Ezen megfogalmazás alapul vétele mellett is fennmarad mindazonáltal a kérdés, hogy pontosan mely esetkör tekintendő a „végrehajtói inkasszó esetének”, és mely esetkör tekintendő „egyéb esetnek”.

Ebben a tekintetben az alábbi esetkörök viszonylag egyszerű megítélésűnek tekinthetők. Kiemelhető, hogy nyilvánvalóan nincs helye a Vht. 82/A. § alkalmazásának, ha a végrehajtást kérő a végrehajtást olyan körben kéri, hogy az semmilyen módon nem irányul a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtás alá vonására (pl. kizárólagosan az adós ingatlanára irányuló végrehajtás kérése esetén, vagy amikor a követelés meghatározott cselekmény végrehajtására irányul stb.). Ilyen esetekben kizárólag a Vht. 41. § szerinti eljárásrend jöhet számításba.

A másik oldalról tekintve, egyértelműnek tűnik az is, hogy a Vht. 82/A. § szerinti eljárásrend alkalmazandó olyan esetben, amikor a pénzkövetelés végrehajtása keretében a végrehajtást kérő *kizárólag* pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtás alá vonása iránt kért intézkedést a végrehajtótól (amely esetben ugyanis az inkasszó az *egyedüli* felmerülő végrehajtói intézkedés).

A jogalkalmazás során abból kell kiindulni, hogy a Vht. 82/A. § (6) bekezdése észszerű célt szolgál⁴, van tehát olyan esetkör, amelyben az alkalmazandó, és ebben az esetkörben (tehát amikor kizárólag inkasszó alkalmazható az adóssal szemben) – a specifikus szabályra tekintettel – a Vht. 41. § alkalmazása gyakorlatilag fel sem merül.

Az előzőektől eltérően *nem tekinthető nyilvánvaló, kétséget fel sem vető esetkörnek az olyan helyzet, amelyben az inkasszó az egyike a lehetséges végrehajtói intézkedéseknek, azonban a végrehajtás kizárólagos eszközének nem tekinthető.* Ez az az esetkör, amelyre az MBVK úgy utalt, mint „az adós teljes vagyonaára elrendelt kielégítési végrehajtás” esete.⁵ Valamelyest tágabb értelemben minden olyan eset ide sorolható, amikor a végrehajtást kérő nem kizárólag pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtás alá vonása iránt kért intézkedést a végrehajtótól.

Ilyen esetben az adott ügy egyedi jellemzőinek is szerepe lehet (pl. potenciálisan akár eltérő megítélésű lehet olyan eset, amelyben inkasszó – noha azt a végrehajtást kérő kérte – nem volt foganatosítható, mint az olyan eset, amikor egyedül az foganatosítható). Mindemellett továbbá szerepe lehet a konkrét, adósi kérelem pontos tartalmának is. Egyes esetekben azonban ezek sem nyújtanak eligazítást, míg más esetekben ezek a körülmények időben változhatnak (pl. a rendelkezésre álló adatok szerint a jelen eljárás tárgyát képező ügyben 2021-ben kizárólag ingóvégrehajtás, 2025-ben kizárólag inkasszó került alkalmazásra).

Az ilyen konkrét ügyek vonatkozásában elvi szinten felhozható érv amellett, hogy inkasszó érintettsége esetén a Vht. 82/A. § (6) bekezdése szerinti *lex specialis* preferálandó, de amellett is lehet érvelni, hogy nem ez a megközelítés a leginkább adekvát olyan esetekben, amikor az inkasszó csak eshetőlegesen merül fel egy eljárásban.

Ami megállapíthatónak tűnik, hogy teljes egyértelműséggel a Vht. jelenlegi szövegezése nem rendezi a kérdést, vagyis az elévülési hivatkozások kezelésének két eljárásrendje közötti elkülönítést.

Fennáll tehát egy (nem evidensen megítélhető) jogértelmezési kérdés.

3.3.3. Az ombudsmani vizsgálat szempontjából elsődlegesen az tisztázandó, hogy az adott jogértelmezési kérdés ténye megvalósíthat-e alapjog érvényesülésével összefüggésben álló visszasságot.

Az Alkotmánybíróság értelmezésében megállapítható a jogbiztonság sérelme, ha a szabályban rejlő belső ellentmondás a jogalkalmazás során szükséges értelmezéssel nem kiküszöbölhető [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, 20/2020. (VIII. 4.) AB határozat].

A jogértelmezés szükségessége mindazonáltal alkotmányossági szempontból önmagában véve nem aggályos. Mint azt az Alkotmánybíróság kiemelte, a jog tételes szabályai mindig értelmezésre szorulnak, a jog értelmezése pedig a jogalkalmazó szervek alapvető feladata. „*A jogszabály-értelmezési nehézségeket általában a jogalkotói vagy jogalkalmazói jogszabályértelmezés eszközeivel kell felszámolni*”. [24/2013. (X. 4.) AB határozat, 3098/2016. (V. 24.) AB határozat, 3296/2018. (X. 1.) AB határozat]

⁴ Felhívható e körben az Alaptörvény 28. cikke, különös figyelemmel annak harmadik mondatára:

Alaptörvény 28. cikk „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

⁵ Id. jelen jelentés 1.3. pontja

A testület ezzel kapcsolatban több döntésében is kiemelte, valamely szabály mindaddig nem sérti a normavilágosság elvét (tehát mindaddig nem alaptörvény-ellenes), amíg nem minősül a jogalkalmazó számára értelmezhetetlennek, illetőleg nem nyílik lehetőség a túlzottan általános megfogalmazás miatt szubjektív, önkényes jogalkalmazásra [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, 3/2016. (II. 22.) AB határozat, 31/2021. (XII. 1.) AB határozat].

Nem felel meg ezzel szemben a norma-tartalommal szemben fennálló követelményeknek az a szabály, „*amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot*” [9/2022. (V. 25.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság – az „élő jog” védelmére is tekintettel – nem él a megsemmisítés eszközével akkor, ha megítélése szerint a normavilágossággal kapcsolatos aggályok jogszabály-értelmezéssel megoldhatóak. [3047/2013. (II. 28.) AB határozat]

A jelen esetben a jogértelmezési nehézség nem tekinthető olyan mértékűnek, hogy a Vht. e tekintetben *értelmezhetetlennek* vagy (önkényes jogalkalmazást lehetővé tévő módon) meghatározhatatlan tartalmúnak, túlságosan általánosnak lenne tekinthető. Felhozhatók olyan szempontok, amelyek az egyes esetek megítélésében a jogalkalmazó döntésének orientálására alkalmasak.⁶

Indokolt továbbá tekintetbe venni, hogy az Alkotmánybíróság megközelítése szerint önmagában véve a normavilágosság – így a jogbiztonság – sérelme *alapvető jogban* esett sérelemként nem tekinthető.⁷

A fentiekre tekintettel jelen eljárásban nem merült fel olyan körülmény, amely a Vht. érintett rendelkezéseinek tekintetében a jelen panaszügyben felmerült okból alapvető jog érvényesülésével összefüggésben álló visszásság megállapítására adna alapot.

Az előzőkre figyelemmel alapjogi visszásság hiányában az Ajbt. 11. alcíme szerinti intézkedések alkalmazását a jelen esetben mellőzőm.

3.4. Figyelemfelhívás

Az intézkedés mellőzése mellett is indokoltnak tartom kiemelni a következőket.

Jelenleg kettős eljárásrend érvényesül az adós elévülési hivatkozásának kezelésére, részben a szabályozás történeti alakulására visszavezethető módon.

Említésre érdemes, hogy a Vht. 41. § jelenleg hatályos szövegét megállapította a 2017. évi CXXX. törvény 21. § (1) bekezdése, az 2018. I. 1-től hatályos. Ezzel szemben a Vht. 82/A. § (6) bekezdésének szövegét megállapította a 2009. évi LXXXV. törvény 87. § (12) bekezdése, az 2009. XI. 1-től hatályos.

A jelen esetben tehát a *lex specialis* megfogalmazása időben megelőzte a *lex generalis* megfogalmazását. Ez a körülmény potenciálisan szerepet játszhatott abban, hogy a két rendelkezés együttes alkalmazhatóságának kérdésköre mennyiben került a jogalkotó látókörébe.

Annak kérdése, hogy indokolt-e egyáltalán a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtás alá vonása esetére speciális szabályt alkotni e körben, olyan célszerűségi kérdés, amelynek megítélése nem az alapvető jogok biztosának hatáskörébe tartozik.

Potenciálisan viszont érintheti a normavilágosság (és így a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság) követelményének érvényesülését, hogy a Vht. nem rendezi minden esetben egyértelműen megállapítható módon, hogy mi a végrehajtó által követendő eljárás olyan esetben, amikor az adós egy, a végrehajtóhoz benyújtott iratban elévülésre hivatkozik. Ez akár potenciálisan – a tisztességes eljáráshoz fűződő jog érvényesülését érintő – alapjogi visszásság bekövetkezéséhez is vezethet a jövőben, noha a jelen eljárás tárgyát képező ügyben (a jelen jelentésben kifejtettek szerint) nem vezetett ahhoz.

⁶ Ezekre részben ld. fent, jelen jelentés 3.3.2. pontja

⁷ Ld. jelen jelentés 2.2.2. pontja

Álláspontom szerint alapjogi visszásság hiányában is szólnak érvek amellet, hogy megfontolásra érdemes átgondolnia a jogalkotónak a problémakör rendezésének szükségességét. Ezen javaslatom során figyelembe vettem különösen azt, hogy az MBVK tájékoztatása szerint jelenleg a bírói gyakorlat sem tekintendő egységesnek a kérdésben.

A jogrendszer keretében természetesen a jelen ügyben felmerült jogszabályhelyek tekintetében is rendelkezésre állnak azok az eszközök, amelyek a jogértelmezés egységességét végső soron hivatottak biztosítani (kiemelten említhető itt a Kúria jogegységi tevékenysége). Ugyanakkor annak sincsen akadálya, hogy a jogalkotó a saját rendelkezésére álló eszközökkel biztosítsa a jogalkalmazás egységességét (egyben biztosítsa az autentikus jogalkotói értelmezés minél teljesebb körű érvényesülését).

A fenti megállapításaimmal összefüggésben tehát az igazságügyi miniszternek van lehetősége arra, hogy áttekintse a bírósági végrehajtásra vonatkozó szabályozást abból a szempontból, hogy megfelelően rendezett-e az adós elévülési hivatkozásának kezelése a végrehajtási eljárásban.

Jelentésemet mindezek alapján figyelemfelhívásnak szánom, ezért tájékoztatásul – a vizsgálattal érintett szervek mellett – az igazságügyi miniszter részére is megküldöm.

Budapest, 2025. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos